

زندگی در نواحی مختلف جهان

قاره‌ها و اقیانوس‌ها

کره‌ی زمین بیش از ۷ میلیارد نفر جمعیت دارد. این جمعیت روی خشکی‌های بزرگ زمین در کشورهای مختلف زندگی می‌کنند.

به نقشه توجه کنید. این خشکی‌های وسیع در میان آب‌ها قرار گرفته‌اند و به آنها قاره گفته می‌شود.

همان‌طور که می‌بینید، آب‌ها بیشتر کره‌ی زمین را فرا گرفته‌اند. اقیانوس‌ها جاله‌های بزرگی در سطح زمین هستند که از آب پر شده‌اند.

نام: سهیلا	نام خانوادگی: صیفوری	استاد مربوطه: جناب آقای دکتر جمشید سروری
مقطع تدریس: ابتدایی	پایه تدریس: پنجم	موضوع تدریس: زندگی در نواحی مختلف جهان
سال تحصیلی: ۹۷-۹۸	شماره طرح درس: (۱۴)	مدت: ۴۵ دقیقه

فعالیت های قبل از تدریس: تعیین اهداف (اهداف کلی - اهداف جزئی)

❖ اهداف کلی درس

✓ آشنایی با نحوه زندگی در نواحی مختلف جهان

❖ اهداف جزئی

- ✓ مفهوم قاره ها را بدانند.
- ✓ قاره های مختلف جهان را بشناسند.
- ✓ تفاوت قاره و اقیانوس را درک کنند.
- ✓ با کره جغرافیایی آشنا شوند.
- ✓ از کره جغرافیایی برای نشان دادن قاره ها و اقیانوس ها استفاده کنند.
- ✓ تعداد و نام قاره ها و اقیانوس ها را بدانند.
- ✓ تفاوت رفتار انسان با محیط در نواحی مختلف جهان را درک کنند.
- ✓ کشور ایران را روی نقشه پیدا کنند.

اهداف رفتاری در حیطه‌ی شناختی: انتظار می رود دانش آموزان در پایان این درس بتوانند

- ✓ قاره را تعریف کنند
- ✓ قاره های مختلف جهان را نام ببرند
- ✓ تفاوت قاره و اقیانوس را توضیح دهند
- ✓ از روی کره جغرافیایی قاره ها و اقیانوس ها را تشخیص بدهند
- ✓ یک داستان خیالی از سفر به قاره آسیا بنویسند
- ✓ زندگی در نواحی استوایی و بیابانی را با هم مقایسه کنند
- ✓ درک کند که کجا زندگی می کند

اهداف رفتاری در حیطه‌ی عاطفی: انتظار می رود دانش آموزان در پایان این درس بتوانند

- ✓ به جایگاه ایران روی نقشه توجه کنند.
- ✓ به تفاوت زندگی در نواحی مختلف جهان احترام بگذارند.

✓ به سفر و آشنا شدن با نواحی دیگر جهان علاقمند شوند.

تعیین اهداف رفتاری در حیطه‌ی روانی – حرکتی: انتظار می‌رود دانش آموزان در پایان این درس بتوانند

- ✓ با کمک هم گروهی هایشان یک کره جغرافیای بسازند و اقیانوس‌ها و قاره‌ها را روی آن نشان دهند.
- ✓ با کمک مقوا و چوب در حیاط مدرسه یک ساعت آفتابی بسازند و نحوه‌ی تابش خورشید را مشاهده کنند.
- ✓ در مورد نحوه‌ی زندگی در نواحی قطبی تحقیق و به کلاس ارائه کنند.
- ✓ کشورهایی را که روی خط استوا هستند را شناسایی کنند و نتیجه را به کلاس گزارش کنند.

ارزشیابی تشخیصی

- ✓ چند قاره داریم و نام آنها چیست؟
- ✓ بزرگترین قاره جهان کدام است؟
- ✓ چند اقیانوس داریم و نام آنها چیست؟
- ✓ بزرگترین اقیانوس جهان کدام است؟
- ✓ در کدام قاره زندگی می‌کنیم؟
- ✓ هوای قطب شمال چگونه است؟
- ✓ چه مقدار از سطح زمین را آب فرا گرفته است؟
- ✓ مردم در نواحی بیابانی چگونه زندگی می‌کنند؟
- ✓ تا به حال به نواحی دیگر جهان سفر کرده‌اند؟

ایجاد انگیزه

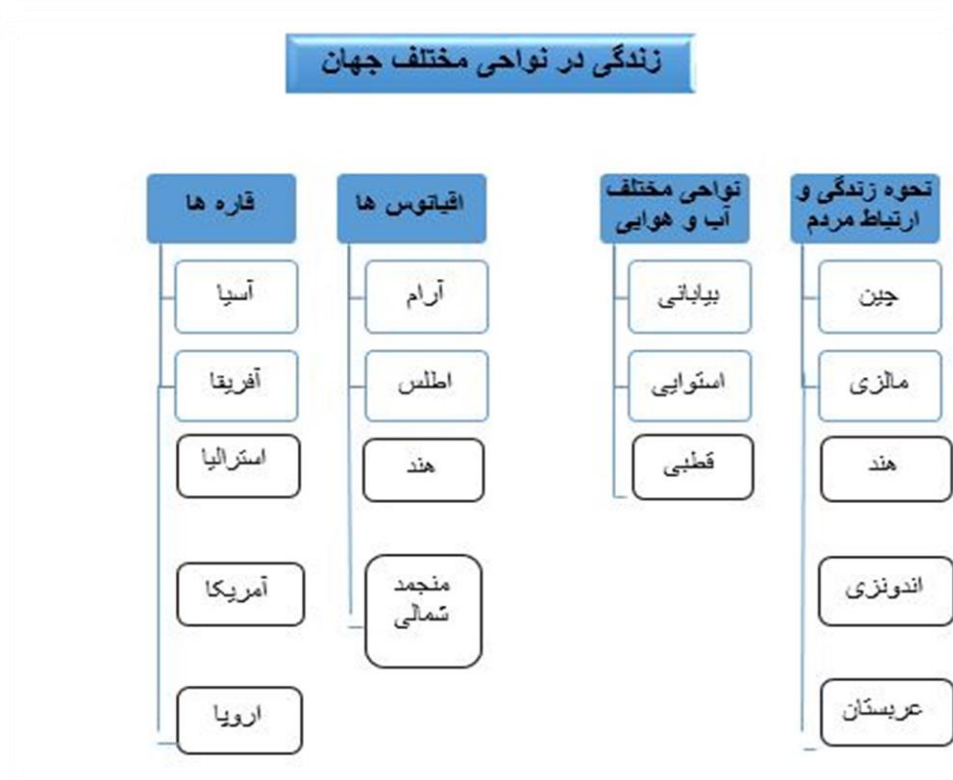
- دانش آموزان بعد از پایان این درس می‌دانید که:
- ✓ در هر ناحیه از جهان مردم به چه صورت زندگی می‌کنند.
- ✓ وضعیت اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی مردم در نواحی مختلف چگونه است.
- ✓ در صورت سفر به کشورهای دیگر چه وسایلی باید با خود به همراه داشته باشید.
- ✓ ایران در کدام قاره است و به لحاظ اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی چه جایگاهی دارد.
- ✓ آب و هوای کشور ما چگونه است.
- ✓ منابع طبیعی و معدنی منطقه زندگی خودتان را می‌شناسید.

پیش‌سازمان دهنده‌ها

- ✓ مفهوم قاره‌ها چیست؟
- ✓ مفهوم اقیانوس چیست؟
- ✓ قاره‌های مختلف جهان کدامند؟
- ✓ اقیانوس‌های مختلف جهان کدامند؟
- ✓ تفاوت قاره و اقیانوس چیست؟

- ✓ کره جغرافیایی چه کاربردی دارد؟
- ✓ انسان ها در نواحی مختلف جهان به چه صورت زندگی می کنند؟
- ✓ کشور ایران در کدام قاره است؟
- ✓ نحوه زندگی در نواحی قطبی ، بیابانی و استوایی چگونه است؟

سازماندهی مطالب درس

فعالیت های حین تدریس

❖ مهارت آغازین

انجام کارهایی مانند:

- ✓ آوردن نقشه قاره ها و اقیانوس ها به کلاس
- ✓ تهیه تصاویر آموزشی در مورد کشورهای مختلف و ارائه در قالب پاورپوینت
- ✓ آوردن کره جغرافیایی به کلاس

❖ انتخاب روش تدریس و ارائه درس

روش بحث گروهی - روش نمایش - روش تلفیقی

من (معلم) با چند نقشه از قاره ها و اقیانوس ها و کره جغرافیایی وارد کلاس می شوم و آنها را روی تابلو نصب می کنم.
سارا: خانم این نقشه ها چیه؟ اینا نقشه ی قاره ها و اقیانوس ها هستند.

مریم: قاره و اقیانوس به کجا می‌گن؟ بچه‌ها عجله نکنید امروز می‌خوایم در مورد همین موضوع صحبت کنیم. از شما کسی میدونه قاره به چی می‌کن؟

مریم: خانم ما شنیدیم به خشکی هایی که روی زمین هست قاره می‌گن. آفرین درسته به هر قسمتی از کره زمین که خشک باشه، حالا چه قابل سکونت چه غیر قابل سکونت قاره می‌گن. حالا کسی تا به حال اسم اقیانوس رو شنیده؟
مژگان: خانم ما اسم اقیانوس آرام رو شنیدیم، توی یه جدول که بابام حل میکرد بود. خب کی میدونه اقیانوس چیه؟
مژگان: خانم فکر کنم هر جا آب باشه بهش بگن اقیانوس. آفرین به آبهای روی زمین اقیانوس می‌گن. حالا به این نقشه نگاه کنید و اسم اقیانوس های روی اون رو برام بگید.
اطلس، آرام، هند و

خب دقت کنید ببینید کدام اقیانوس از همه بزرگتره؟

مریم: خانم اقیانوس آرام. آفرین دختر گلم همونطور که می بینید این اقیانوس بسیار پهناور و بزرگ است. حالا به نقشه نگاه کنید و اسم قاره های روی اون رو برام بگید.
نگار، مریم، و: آمریکا، استرالیا، آفریقا، آسیا و

- آفرین. خب بچه‌ها حالا این کره جغرافیایی رو بگیرید و از روی اون کشور ایران را پیدا کنید. پیدا کردید؟

سالومه: آره خانم من پیدا کردم. میشه بگید کشور ایران توی کدام قاره قرار داره؟
ندا و سالومه: آره خانم توی قاره آسیاست.

- آفرین بچه‌ها همونطور که می بینید کشور عزیزمون ایران توی قاره آسیاست. به این قاره روی کره و نقشه دقت کنید می بینید که اندازه اش از بقیه بزرگتره، درسته.

مریم و مژگان و سارا و: بله خانم از بقیه بزرگتره

- درسته بچه‌های عزیز قاره آسیا از بقیه قاره‌ها بزرگتر و پرجمعیت تره و کشور ما هم در این قاره قرار داره.

حالا به این یکی نقشه نگاه کنید ببینید چقدر کشور روی این نقشه هست .

ندا: درسته خانم کشورهای زیادی توی قاره های جهان وجود دارن.

- هر کدام از این کشورها در یک نقطه از نقشه و در یک نقطه از کره جغرافیای قرار دارن. به انتهای بالا و پایین کره زمین نگاه کنید چی نوشته؟

کیانا: خانم بالا نوشته قطب شمال پایین نوشته قطب جنوب. آفرین دختر گلم درسته. کسی میدونه قطب به کجا می‌گن؟

کیانا: خانم ما شنیدیم قطب خیلی سرده. درسته دخترم قطب شمال و جنوب خیلی سرد هستن چون همیشه پوشیده از برف هستن.

مریم: خانم کسی هم اونجا زندگی میکنه؟ آره دخترم اونجا هم انسان‌ها زندگی میکنن. حالا به کره زمین نگاه کنید و بهم بگید کدام کشورها توی قطب شمال هستن؟

مریم و کیانا و نگار و: آمریکای شمالی، اروپا و

خب بچه‌ها میدونید چه حیواناتی توی این ناحیه زندگی میکنن؟ خانم خرس، روباه، گوزن. آفرین درسته

- بچه ها به وسط کره جغرافیای نگاه کنید، به خط از این وسط عبور کرده که بهش میگویند خط استوا. به سری کشورها هستن که در این ناحیه قرار دارن که بهشون میگویند کشورهای استوایی. میتونید برام نام ببرید؟
نگار: بله خانم هند، پاکستان و
-درسته. خب حالا کسی میدونه چه حیواناتی توی این ناحیه زندگی میکنن؟ یادتون باشه توی این ناحیه درخت زیاده و آب و هوای معتدلی داره.
جمعی از بچه ها: آره خانم. میمون، خرس، مار و
- آفرین بچه ها حالا به ناحیه ی کناری کره نگاه کنید به اون میگویند ناحیه ی بیابانی. کشورهای مثل عربستان توی این ناحیه قرار دارن و آب و هوایی خشم و گرم داره. حالا بگید چه حیواناتی توی این ناحیه زندگی میکنن؟
نگار و نوشین : شتر، عقرب و آفرین
خب بچه های عزیز همطور که دیدید نواحی مختلف آب و هوایی وجود دارن و کشورهای مختلف هر کدام در یک ناحیه خاص هستن و به خاطر همین هم نحوه ی زندگی در نقاط مختلف جهان باهم فرق میکنه. حالا به بچه باهوش و زیرک به من بگه با توجه به نقشه ایران توی کدام ناحیه آب و هوایی قرار داره؟
مژگان: اجازه خانم ناحیه استوایی. آفرین دختر گلم. پس ما همینطور فهمیدیم که ایران در ناحیه استوایی و در قاره آسیا قرار داره که بزرگترین قاره جهانیه.

مهارت پرسش کردن و ارزشیابی تکوینی

سوالاتی را طراحی کرده و مرحله به مرحله از دانش آموزان می پرسیم از قبیل

- ✓ قاره را تعریف کنید.
 - ✓ اقیانوس را تعریف کنید.
 - ✓ بزرگترین قاره جهان کدام است؟
 - ✓ نام قاره های جهان را بنویسید.
 - ✓ بزرگترین اقیانوس جهان کدام است؟
 - ✓ نام اقیانوس های جهان را بنویسید.
 - ✓ فرق قاره و اقیانوس چیست؟ توضیح دهید.
 - ✓ ایران در کدام قاره قرار داد؟
- در قسمت دوم سوالاتی از قبیل سوالات زیر پرسیده می شود
- ✓ نحوه ی ارتباط انسان با محیط در نواحی مختلف جهان چه فرقی با هم دارد؟
 - ✓ چهار مورد از کشورهای قاره آسیا را نام ببرید.
 - ✓ نواحی مختلف آب و هوایی را نام ببرید.
 - ✓ نحوه زندگی در نواحی بیابانی را با نواحی استوایی با هم مقایسه کنید.
 - ✓ چه حیواناتی در نواحی قطبی زندگی می کنند؟
 - ✓ آب و هوای نواحی قطبی، استوایی و بیابانی به ترتیب چگونه است؟

مهارت تمرین کردن

دانش آموزان را گروه‌بندی کرده و از هر گروه می‌خواهیم در مورد زندگی در یک ناحیه جهان برای کلاس بحث و

گفت و گو کنند به ترتیب زیر

- ✓ گروه باران: قاره ها
- ✓ گروه یاس: اقیانوس ها
- ✓ گروه نگیں: نواحی قطبی
- ✓ گروه رز: نواحی بیابانی
- ✓ گروه نمکزار: نواحی قطبی

مهارت پایان دادن درس و جمع‌بندی

خب بچه های عزیز امروز در مورد قاره ها و اقیانوس ها اطلاعات مهمی کسب کردید و یا بزرگترین قاره جهان (یعنی آسیا) و بزرگترین اقیانوس جهان (یعنی آرام) آشنا شدید و همچنین فهمیدید که ایران در قاره آسیا قرار دارد که قاره آسیا هم در ناحیه استوایی هست پس ایران هم مثل سایر کشورهای ناحیه استوایی دارای آب و هوای معتدل و مدیترانه ای هست. تازه اینم یادگرفتید که در نواحی مختلف مردم چطور زندگی ممکن، چی میخورن و چی می پوشن که اگه به وقت خواستید به اونجا سفر کنید از قبل آشنایی داشته باشید و همسایه های ایران رو هم به خوبی شناختید.

فعالیت های پایانی تدریس: ارزشیابی پایانی

- ✓ آب و هوای مناطق بیابانی گرم و خشک است.
- ✓ صحیح غلط
- ✓ کشور ایران در قاره اروپا قرار دارد.
- ✓ صحیح غلط
- ✓ هند پرجمعیت ترین کشور جهان است.
- ✓ صحیح غلط
- ✓ اسکیموها در نواحی قطبی زندگی می کنند.
- ✓ صحیح غلط
- ✓ میمون و مار دو حیوانی هستند که در نواحی بیابانی زندگی می کنند.
- ✓ صحیح غلط

سوالات کتبی صحیح و غلط

- ✓ به چاله های بزرگی که در سطح زمین هستند..... می گویند.
- ✓ به خشکی های وسیع میان آنها می گویند.
- ✓ کشورهای افغانستان، قزاقستان و ایران در قاره قرار دارند.
- ✓ نواحی استوایی دارای آب و هوای هستند.
- ✓ نواحی قطبی دارای آب و هوای هستند.

سوالات کتبی جای خالی

✓ بزرگترین قاره جهان کدام است؟			
اروپا	آسیا	آفریقا	استرالیا
✓ کشور ایران در کدام قاره قرار دارد؟			
اروپا	آسیا	آفریقا	استرالیا
✓ کشور چین و هند در کدام قاره قرار دارند؟			
اروپا	آسیا	آفریقا	استرالیا
✓ بزرگترین اقیانوس جهان کدام است؟			
آرام	اطلس	هند	منجمدشمالی
✓ مردم عربستان به چه صورت زندگی می کنند؟			
فردی	مجتمع المرکز	قبیله ای	اجتماعی

سوالات کتبی چهار گزینه ای

✓ چهار مورد از کشورهای قاره آسیا را نام ببرید.	
✓ نحوه ی زندگی در نواحی قطبی را با نحوه زندگی در مناطق بیابانی مقایسه کنید.	
✓ در مورد نحوه زندگی در نواحی استوایی توضیح دهید.	
✓ نحوه ی زندگی و ارتباط مردم در نواحی مختلف جهان با هم چه فرقی دارد؟	
✓ قاره ها و اقیانوس های جهان را نام ببرید.	

سوالات کتبی تشریحی

دادن تکالیف و فعالیت های عملی

از دانش آموزان می خواهیم که در خانه با کمک پدر و مادر خود یک کره جغرافیایی درست کنند.
از دانش آموزان می خواهیم که یک ساعت آفتابی درست کنند.
به دانش آموزان اطلاع می دهیم که جلسه بعد پرسش کلاسی صورت خواهد گرفت.
از دانش آموزان می خواهیم که در مورد نحوه زندگی در نواحی مختلف تحقیق کنند و به صورت گزارش به کلاس ارائه کنند.

نقد و بررسی درس

تشخیص و تدوین نقاط قوت و محاسن

- ✓ نقشه ها و جای قرارگیری مناسب است.
- ✓ فعالیت های عملی خوب و مناسب طراحی شده است.

تعیین و تشخیص و تدوین نقاط ضعف و معایب درس

- ✓ تعداد پرسش و پاسخ ها کم است.
- ✓ توضیحات برای نواحی مختلف آب و هوایی بسیار ناقص است و پوشش کامل ندارد.

- ✓ در مورد شرایط اقتصادی و اجتماعی و اشاره چندانی نشده است.
- ✓ به ایران خیلی کم پرداخته شده است.

ارائه پیشنهاد مناسب و راهبرد عملی جهت تقویت نقاط قوت و محاسن درس

- ✓ می توان از تصاویر بیشتر استفاده کرد.
- ✓ می توان فعالیتها و تکالیف خلاقانه بیشتری مثل نمایش و ارائه گزارش ترتیب داد.

ارائه پیشنهاد مناسب و راهبرد عملی جهت حذف یا تعدیل معایب و نقاط ضعف درس

- ✓ یک قسمت جداگانه به ایران وقاره آسیا اختصاص داده شود.
- ✓ به هر یک از مناطق آب و هوایی به طور مفصل تر پرداخته شود.
- ✓ از تصاویر بیشتر ولی کوچکتر بهره گرفته شود.
- ✓ فعالیتهای یادگیری بیشتری ترتیب داده شود.